

Nr. 107

ROZWOJ

DZIENNIK POLITYCZNY, SPOŁECZNY I LITERACKI

Sobota, dnia 17 kwietnia 1920 roku.

REDACJA
w ŁODZI,
Al. Kościuszki 41.
TELEFON 28.

Z Warszawy i z biur ogłoszeniowych ogłoszenia do „Rozwoju” przyjmuje wyłącznie „Reklama Polska”

Cena prenumeraty:
w ŁODZI:
Kwartalnie Mk 35.00
Miesięcznie „ 12.00
za roznośnienie
60 ten. miesięcznie
Z przes. pocztową:
Kwartalnie Mk 45.00
Miesięcznie „ 15.00
za Łodzią egz. 55 f.
w Ameryce 1/2 dolara
miesięcznie.

Kalendarzyk:

Sobota 17 Aniceta P. M.
Niedziela 18 Bogumila,
Poniedziałek 19 Tymona

CENA OGŁOSZEN: Przed tekstem m 2,50 w tekście m. 3 za tekstem 2 mk. nakrośki m 1,50 za wiersz pentowy. Drobne ogłoszenia 4 fen. za wyraz Komunikaty mk. 3.— Ogłoszenia za niemieckie 10 proc. drożej. Ogłoszenia zagraniczne 50 proc. drożej. Stronica przed tekstem w tekście dla ogłoszeń podzielona na sześć lamów za tekstem na 5 lamów. W tekście i przed tekstem prywatne ogłoszenia i nakrośki i tylko na 2, 4 lub 6 lamów. **Artykuły** bez oznaczenia honorarium uważa Redakcja za bezpłatne. Można za namiat „Rozwój” w ZGIERZU u p. Lacha, Kiosk.

ZAWIADOMIENIE

1176—1.

We wtorek dnia 13 kwietnia 1920 r. otwartą została w Łodzi przy ul. Piotrkowskiej 105.

KSIĘGARNIA

i SKŁAD KUT

P. I. M. ARCT I S-ka

Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością. Księgarnia otrzymała przedstawicielstwo Wydawnictw **M. Arcta** w Warszawie i **Księgarni Wojskowej** Ministerstwa Spraw wojskowych. Kierownictwo fachowe objęli członkowie zarządu: **Czesław Witkowski** i **Ignacy Zamecznik**.

„TOSKA”

Z NIEPORÓWNAJĄ TRAGICZKĄ WŁOSKĄ

FRANCESKĄ BERTINI

Jest najpotężniejszym arcydziełem

OBECNEGO SEZONU.

1200—1.

Dwa napady bolszewickie.

Oj kilku tygodni prowadzi się bolszewicka ofensywa na wschodzie. Wszczęta ona była przy nadzwyczajnych okolicznościach. Najpierw bowiem bolszewicy odezwali się dwukrotnie za pomocą telegrafu iskrowego, że dosyć im wojny i chcą pokoju z Polską. W depeszach tych sporo było zdań bardzo wznieśliwych pod adresem proletariatu, aby wiedział, że bolszewicy jedynie dla tego zawierają pokój, by nie przelewać krwi ludu!

Już treść tych depesz iskrowych dawała ludziom bieglejszym wieść do myślenia, bolszewicy bowiem wystawili dokument, w którym nie za-

dali od Polski nic, godzili się na wszystkie jej warunki, byleby zawrzeć z nią pokój.

— Jakiż! Tak bez targów, bez zastrzeżeń, rodzilo się pytanie?

— A na to, chcemy zawrzeć pokój bo dbamy o proletariata, bo nie chcemy rozlewu jego krwi.

Kto znów choć trochę psychikę moskala i jego krętaćwa, ten musiał być silnie zdziwiony tą uległością, która naprawdę była tylko pozorna, aby wprowadzić w błąd ludzi wierzących.

Po tych dwóch wynurzeniach iskrowych rozeszły się wkrótce wieści, wreszcie po-

ne przez urzędową agencję telegraficzną P. A. T., że bolszewicy wycofują z frontu Denikinowskiego i Kozłaka swoje armie i zwrócą je na front polski.

Też te noty bolszewickie stanęły w odowiednim oświeceniu, już odjął nikt nie wątpił, nawet ci czerwoni P. P. S., którzy w Sejmie i komisjach krzyżeli za pokojem, że przedtę te noty to były tylko rakiety dla odwrócenia uwagi rządu polskiego od granic wschodnich.

Szczęściem rząd nasz idąc za wolą narodu nie kwapił się z owym pokojem jeno obsadzał granicę i przygotowywał się do obrony.

Tymczasem poza zewnętrzną ofensywą bolszewicką, na froncie, pracowała druga ofensywa w głębi kraju.

Moskali i żydów moskiewskich i polaków zruszczonych, zbolszewizowanych oddawny napływało do Polski coraz więcej.

Zamiast tę naleciałość wziąć z góry za łeb, tak jak to zrobiła odrazu Ameryka i wystać do Ojczyzny—bolszewji, rząd nasz zajęty innymi sprawami, pobrażał agitatorom, ledwie po łebkach zabrał się do dzieła i tych lub owych arestował, aby ich najrychlej potem wyuścić.

Ta ofensywa płatnych szpicliów bolszewickich pragnęła uprzedzić generalnym strajkiem ofensywę bolszewicką na froncie.

Ich szeregi dotarły już dawno do miejskich instytucji w Warszawie, ogarnęły niemi i zapanowały nad ich sumieniem i wolą.

Osi to rozpoczął strajk niefortunnie zakończony zmilitaryzowaniem elektrowni warszaw.

Ale ten strajk zamiast być ogólnym zakreślił sobie bardzo małe koło.

Rząd, działając stanowczo mógłby go zdusić w zarodku, zmiażdżyć, jak pchłę jednem pociśnięciem palca.

Nie zrobił tego, jak słychać z tych pobudek, że robotnik polski ocknie się sam i sam dojrzeje dotyla, żeby to jarzmo najędzcy - agitatora z siebie zrzucić.

Agitatorzy wyzyskali to jako słabość rządu, jako uległość dla ich idiotycznych teorii, dla tego postanowili zorganizować dalszy strajk, tym razem kolei państwowych.

Agitator każdy moment wyzyskać umie. Tu zamiana korony na markę, tam wstrzymanie biletu kolejowego dla rodziny wszystko i znakomity materiał w ręku płatnego agitator

w obec mała krytycznego robotnika. Tym sposobem stanęły koleje polskie wrocławskiego i lubelskiego, a potem radomskiego. Nie wszyscy kolejarze jednak dali się bolszewikom prowadzić na pastkę. Tam gdzie pod mundurem skromnym pracownika kolejowego, było serce polskie, tam gdzie rozum mówił, iż naraz wszystko nie da się zrobić, więc trzeba dopomagać choć przy niepełnym brachu ojczyźnie, tam gdzie sumienie wołało, że odradzającej ojczyźnie niawolno sprzeżać za miskę soczewicy, tam z oburzeniem odrzucano strajk kolejowy, uznając że w chwili kiedy armia polska krew za wolność ojczyzny przelewa — strajków robić nie wolno. Strajk kolejowy w Polsce nie powiódł się zupełnie.

Jedną dyrekcją krakowską żalobną plakatę przybiła razna zawsze na swoim gmachu, z obwódek której wyciera pięć złotych („hańba“!).

Armia dzielna bitna wytrzymała wybornie napór wroga, stała jak mur foniczny niezachwiany ze standardem rozwanym, na którym godło państwa powiewało!

I kłóto to bolszewików, że „czerwona armia“ coła się pod naporem mniejszych sił polskich, ale cofać się musi, boć jak nasz nieśmiertelny poeta śpiewał:

„Dalej“ ramie do ramienia tak dziś to ramie żołnierskie inne ramie wspiera...

Ofenzywa przełamana na froncie ale wewnątrz kraju jeszcze wrog zacięty Polski bżyka, jeszcze tu i owdzie niemieckie i rosyjskie pieniądze sięją zamęt.

Dąbrowa górnicza Sosnowiec, i inne kopalnie węgla stanęły, jako pasierby tej ukochanej naszej ojczyzny, jako Kainy!

Ale mimo to, strajku powszechnego nie był! Ofenzywa na froncie trwa, w Łodzi znów owi Kaini idą spolem, aglądają pracując, robotnik ogłosił strajk wszystkie związ. zawod. poddały się pod komendę komunistów., nawet N. Z. R. a to dla tego, że gdyby stanął w opozycji, mógłby zawiele swoich członków stracić.

Więc lewica wzięła za łeb prawicę i P. P. S. i N. Z. R. poszło na pastkę lewicy bolszewickiej.

Mówią przewodcy N. Z. R., że są przekonani, iż ten strajk karka załamie, że komuniści w łeb wezmą. Tymczasem organ ich gani dwa pisma polskie łódzkie, że nie poprą tego strajku, że należą do tych, którzy pija krew robotnika.

Już raz dopowiedzieliśmy na te zarzuty, że apetyczniejszy byłby dla nas kotlet wieprzowy, lub wołowy, niż krew wypita...

Ale nie o to chodzi!

Za wstretem mówi się o tej robocie przewodców N. Z. R., którzy pracując, celowo oddają z miłym uśmiechem pięknego, fryzjerszyka swoich członków pod obcą komendą, nie rumieniąc się, czy jest to sumiennie tak postępować?

Przecież albo się ma zasady, albo je wynosi się na rynek, jak stare gazety do sprzedania, wołając:

— Hej, kto da więcej!

Katwiej jest schlebiać instynktom, niż mówić im prawdą i prowadzić przez znojne pole obowiązków włożonych na człowieka.

Wy, partyjnicy tego robić nie potraficie, bo wam i kieruje nie poczucie obowiązku, nie miłość ojczyzny, ale wam wrodzony egoizm, aby stać przy władzy i żłobie, z którego soki czerpięci e.

Strajk w Łodzi nie jest powszech nym. Zastrajkowały fabryki włókieniste, a z nimi i fabryki Johna, oraz rzemieślnicy pracujący w magistracie, bo ci dobrze wiedzą, że z cudzego towarzysze im zaplają za dni strajkowe... Nie z ich kieszeni pójdą te sumy. Grecja za to płaci.

Rzesza rzemieślników pracuje. Strajk nie udał się tak, jak sądzili komuniści! Ale i przecież nie ostatnia to próba. Agenta jak wyrzucisz drzwiami, to okusm on wejdzie...

Oni to samo robią, chyba aż im okna za kratują...

Ofenzywa na froncie bolszewickim złamała!

Kiedyż przyjdzie kolej na ofenzywę w kraju? Worew głosom „Pracy“ i jej inspirowanym artykułom twiedzimy, — że przyjdzie!

Strajk w przemyśle łódzkim.

— Strajk w przem. włók. a) Jak było do przewidzenia, w wczoraj od rana ogarnął fuch strajkowy wszystkie fabryki przemysłu włókienniczego. Poddając się dyrektywom Rady Związków zawodowych, naogół robotnicy we wszystkich oddziałach wzmiankowanych fabryk nie stanęli do pracy. Delegowani ze Związków meżowie zainstali zarządzili kontrolę i ustanowili dyżury w fabrykach z pośród członków Związku.

Do niektórych fabryk przybyło wczoraj

rano grono robotników, w przypuszczeniu, że może jednak nie dojdzie do strajku; stanęli również do pracy niektórzy rzemieślnicy warsztatów pracujących dla fabryk. Tutaj doszło do starcia, z delegatami związków, którzy wyrzucali siłą robotników od pracy.

— Strajk w fabryce Johna. a) W fabryce odiewów żelaznych Tow. Akc. A Johna, przy uli Piotrkowskiej 215' zastrajkowali wszyscy robotnicy.

Dla przyszłości i potęgi Rzeczypospolitej.

Popieranie akcji plebiscytowej jest wielkim obowiązkiem narodowym.

a) W lokalu Tow. Krajoznawczego odbyło się specjalne zebranie przedstawicieli różnych odłamów społeczeństwa miejscowego i delegatów instytucji i stowarzyszeń, zaproszonych przez Komitet Plebiscytowy Okręgu Łódzkiego. Zebranie zagnał ks. prałat W. Tymianiec, podkreślając ważność akcji plebiscytowej, oraz wyjaśniając, iż celem zebrania jest omówienie sprawy projektowanego opodatkowania wszystkich mieszkańców na rzecz plebiscytu bez różnicy stanu, a zarazem ustalenia sposobu dobrowolnego poddania. Na przewodniczącego powołano sędzię p. T. Kamińskiego.

Zabrał głos p. Konrad Fedler, który mówił o projekcie, jaki Komitet plebiscytowy chce przeprowadzić w Łodzi, celem zgromadzenia funduszu na plebiscyt.

Omawiany projekt opodatkowania mieszkańców na plebiscyt przez zaprowadzenie nalepek w różnych

Komitetu plebiscytowego p. Chwałbiński ze smutkiem stwierdził, że dotychczas złożono zaledwie na cel wspomniany 180,000 mk. a w tem największą kwotę złożył żołnierz polski, bo 50,000 mk. ofiarowała załoga łódzka, a następnie dopiero różne zrzeszenia.

Bważa on za rzecz konieczną pobudzenia społeczeństwa polskiego do ofiarności na ten cel.

Po zebraniu głosu kilku jeszcze obecnych, przewodniczący poddał pod głosowanie wyłonione projekty opodatkowania mieszkańców, z których utrzymał się następujący: 1) dla zgromadzenia funduszu ustanowione będą nalepki na okna w cenie 2, 5, 10, 25, 50 i 100 mk. 2) w ciągu dwóch tygodni ustanowiony będzie podatek procentowy od spożywanego jedzenia i napojów, w stosunku następującym: w cukierniach i kawiarniach 5 proc. w mleczarniach i restauracjach do 50 marek — 2 proc. ponad 50 mk. wydanej sumy — 10 proc.

Dla uświadomienia ogólnu społeczeństwa o za-

powiedzianej kwocie Komitet plebiscytowy wyda odpowiednią odezwę, podpisaną przez przedstawicieli wszystkich instytucji, zrzeszeń i organizacji.

Ponieważ w czasie zaznaczonej kwesty przez komitet plebiscytowy, t. j. w maju przypada termin ogólnokrajowej, P. M. Sz. przez postanowiono porozumieć się z zarządem Koła Łódzkiego, przyczem zebrani wyrazili życzenie wyzyskania dnia 3 Maja. Dla uzgodnienia akcji i prac P. M. Sz. i Komitetu Plebiscytowego, odbędzie się specjalne zebranie w dn. 19 b. m. w lokalu przy ul. Przejazd 4.

Obecny na zebraniu redaktor „Rozwoju“ p. W. Czajewski złożył w ręce komitetu plebiscytowego z górą 12,000 mk. złożono równocześnie w administracji tego pisma na plebiscyt, mianowicie, na Księstwo Cieszyńskie mk. 905, Warmińskie 798, na komitet Mazurski — 2043, Górny Śląsk mk. 9187,10 i 4 rubl. Prócz tego od siebie p. Czajewski złożył 1000 mk.

Zebrani wyrazili p. Czajewskiemu gorące podziękowanie za zajęcie się sprawą plebiscytu. —

TABRONIK

1147-7

KRONIKA.

— Unieważnienie uchwały Rady Miejskiej. a) Województwo Łódzkie zawiadomiło magistrat, że zapadła na posiedzeniu Rady Miejskiej w dniu 23 marca uchwała o powstrzymaniu się od wyboru przedstawiciela do Rady Wojewódzkiej została unieważniona, gdyż pogwałca ona art. 5-ty Ustawy Tymczasowej Organizacji władz Administracyjnych drugiej instancji.

Niniejsze zarządzenie poleciło Województwo magistratowi ogłosić Radzie Miejskiej i wezwać ją do dokonania wyboru przedstawiciela do Rady Wojewódzkiej.

— Z Województwa Łódzkiego. a) W Województwie Łódzkim utworzone zostały posady referentów rolniczych powiatowych w tej względnie 8-iej kategorii płacy, do których uzyskania wymagane jest wyższe, ewentualnie średnie wykształcenie rolnicze.

— Nowy decernent. a) W dniu wczorajszym nastąpiło zainstalowanie nowego ławnika inż. Nakielskiego w Wydziale Zdrowotności Publicznej. Inż. Nakielski zaznajomił się z Wydziałem w otoczeniu prezydenta Rzewskiego i wiceprezydenta Wojewódzkiego.

— Zlikwidowanie Wydziału. a) Wydział oczyszczania miasta został zlikwidowany i przyłączony do Wydziału Plantacji Miejskich. Robotnicy zatrudnieni dotychczas przez giełdę pracy zostali zaangażowani przez Wydział Plantacji Miejskich.

— Z Giełdy Łódzkiej. a) Wczorajszego dnia wania na giełdzie łódzkiej przedstawia się w sposób następujący:

Ruble carskie w 500-ach w żądaniu 206 ruble dukarskie w 1000-ach w żądaniu 53,50; w transakcji 52,50. 5 proc. Listy zastawne m. Łodzi w płaceniu 193, w żądaniu 197. Czeki na Berlin w żądaniu 265. w transakcji 250. Waluty niżkowe, akcje przemysłowe mocne.

— Dzwony. Z ofiar dobrowolnych o ilewają się w Pustelniku pod Warszawą dwa dzwony 1000 i 2000 funtowe, dla kościoła św. Krzyża, które na początku maja będą gotowe.

Konsekracja ich nastąpi w Zielone Świątki w czasie bytności Jego Eminencji Kardynała Kakowskiego. — Ofiary przyjmuje ks. Szmidel, trzeba jednakże się śpieszyć, bo kredyty fabryka nie daje.

Ks. Szmidel.

Pamiętajcie o G. Śląskul

Żywność z Ameryki. Amer. Komitet Pomocy pomaga przy sprowadzeniu środków żywności z Ameryki do Polski. Mieszkańcy Polski, posiadający w Ameryce krewnych lub znajomych, mogą nabywać w Ameryce za ich pośrednictwem w bankach amerykańskich, lub w biurach Amerykańskiego Składu Ratunkowego bony żywnościowe. Za bony te przesłane do Polski otrzymać można żywność ze składu Amerykańskiego Komitetu Pomocy w Warszawie. Do zawiadomienia krewnych i znajomych w Ameryce służą specjalne karty pocztowe, które otrzymać może każdy w dzielnicach Zapomogowych Magistratu-Wydziału Opieki Społecznej: I Dzielnica Konstanyńska 27, II Dzielnica Kilińskiego 160 (od 9-ej do 2-ej po pol.).

Terytorjalne kasy chorych. a) Wczoraj, na posiedzeniu zarządu Stow. Handlowców Polskich, przybyły z Warszawy poseł Waszkiewicz referował projekt rządowy, wniesiony do Sejmu w sprawie utworzenia terytorjalnych kas chorych. W myśl tego projektu powstała na gruncie łódzkim, terytorjalna kasa chorych, do której należałby ogół pracujący w Łodzi. Projekt wywołał ożywioną dyskusję.

Przegrupowanie biur. a) W lokalu Urzędu mieszkaniowego (ul. Piramowicza nr. 3) odbyło się posiedzenie przewodniczących i sekretarzy inspekcji mieszkaniowych, na którym postanowiono i zinstytucjonalizować biurowość inspekcji mieszkaniowej: 1 maja r. b. zostaną przemienione biura inspekcji mieszkaniowej 1-go i 2-go okręgu z ulicy Złotej nr. 54, 3-go okręgu z ul. Długiej nr. 76, 5-go okręgu z ul. Piotrkowskiej nr. 284 oraz 6-go okręgu z ul. Nowo-Zarzewskiej nr. 51 do lokalu inspekcji 4-go okręgu przy ul. Piramowicza nr. 5.

Do 1-go maja r. b. wszelkie reklamacje w sprawach mieszkaniowych, wnoszone do odpowiednich inspekcji, winny być skierowane do Centralnego biura wspomnianych inspekcji, ul. Piramowicza nr. 5.

Szpital oczny. a) Czynnione są zabiegi urządzenia specjalnego szpitala dla chorych na oczy.

Szpital ten ma być obliczony na 120 łóżek.

Kupno ogrodu. a) Magistrat zakupił ogród p. Sillera, gdzie będzie zaprowadzona hodowla nasion i drzew. Ogród ten będzie eksploatowany handlowo, tak, aby się mogło pokryć koszt jego utrzymania.

Aresztowanie dezertarów. a) Policja aresztowała dezertarów Brendla Michała, Srula Biumentala, z Włocławka i Hilde Klensztajna z Aleksandrowa, którzy ukrywali się przy ul. Wschodniej N 56, w synagodze.

Aresztowano dezertarów Franciszka Szymańskiego i Modema Zachwajewskiego.

Aresztowanych odesłano do Dowództwa Żandarmerji.

Kara. a) Rzeźnik Henoch Zarzewski na plebiscyt warmiński za pośrednictwem p. Dreckiego złożył 60 m. rzeźnik z Bałut Szaja Niller na tenże plebiscyt 50 marek.

Z Odeonu. W kino Odeon demonstrują obecnie wspaniały dramat zyciowy w 5 aktach p. t. „Lili panna”. W roli głównej występuje śliczna Kino Gwiazda, Mia Pankan. Obraz ten cieszył się w Warszawie nieobywatelną dotychczas powodzeniem.

W Lunie. Obecnie demonstrowany obraz „Na ołtarzu piękna” ze znanymi i ulubionymi artystami Wierą Chołodną, Maksimowa i Runicza pozostaje na ekranie jeszcze tylko do poniedziałku.

Powyższy obraz zajmuje, porywa i wzrusza chwilami. Gra znakomitych artystów fascynuje wprost widza.

I-sza pożyczka państwowa. Minist. skarbu wniósł projekt ustawy amortyzacji asygnat poprzedniej pożyczki, który przyznaje znaczne uorzywowanie tym posiadaczom, którzy asygnaty zamienią na nową pożyczkę, przy

zwalanie bębnie się liczyło za 100 marek - 120 marek, za 100 koron - 85 marek i za 100 rubli 216 marek.

Przy spłacie w gotówce asygnaty koronowe będą spłacane w markach, po urzędowym kursie, a asygnaty rublowe po 200 marek za 100 rubli.

Komunikat.

Zebranie.
Zebranie Cechu Małtrów Szewców datu 16. 4. b. m. odbędzie się kwartalnie w rano o godz. 3 po południu w lokalu własnym przy ul. Piotrkowskiej 63. O licznie i punktualnym przybyciu uprasza.
Zarząd. 1106

ś. p.
Teodor Joske Choński.

Dnia 14 b. m. zmarł w Wrszawie bardzo wybitny, literat i publicysta Teodor Joske-Choński, ur. w Pleszewie w ks. Poznańskie 1851 r., gdzie też pierwsze studia rozpoczął, kończąc je na uniwersytecie wrocławskim.

Wystąpił ze swymi utworami dosyć wcześnie, bo 22 roku życia, drukując w 1876 roku „Cztery fantazje”, „Kossak i Kuczma”, „Kamrazyn”.

Osiedliwszy się w Warszawie, rozpoczął pisać w „Przeglądzie Tygodniowym”, „Nowinach” i „Ateneum”, lecz rychło przeniósł się do „Roli”, redagowanej przez Ś. p. Jana Jeleńskiego, gdzie swymi feletonami „Na pasterunku”, podpisując się jako „Pancerny” zwrócił na siebie ogólną uwagę.

Już przed tem przerzucił się z obozu postępowego do „Niwy” i „Słowa” pism, twórczych podówczas „młody konserwatyzm”.

W tym też okresie podjął w swoich artykułach kwestję żydowską, silnie ją akcentując w pracach: „Żydzi na tułactwie”, w dramacie „Sara Weisblum” i wielu artykułach rozrzuconych po czasopiśmie, głównie zaś w „Roli”.

Poniżej dopiero w tej kwestji kilka prac większych („Nofcici Polscy” (1905) „Poznaj żyda” 1912 „Żyd w powieści polskiej” (1914) „Syonizm żydowski” (1904) „Żydzi oświeceni” (1910), których koroną jest przed kilku miesiącami wydana, obszerna „Historja żydów w Polsce” (1919). Rzeczy te w wielu wypadkach mają wartość źródłową, choć właściwie przeważna ich część miała za cel agitację dorywczą, obliczoną na masy szerokie.

To nadało im formę, sposób argumentacji i ton cały. Ton — trzeba powiedzieć — bardzo agresywny, co przeciw autorowi zmobilizowało wszystkich żydów w Polsce. Nie wiele sobie robił on z tego, będąc przeświadczonym, że czynił tak, jak na katolickiego pisarza przystało.

Najbogatsza spuścizna jednak pozostała po nim w dziedzinie powieści owej.

Trudno tu kolejno wymieniać, wszystkie te bardzo liczne utwory zaznaczamy tylko wybitniejsze, do których zaliczyć wypada: „Proletariusza”, „Gasnące słońce”, „Tyaru i korona”, „O mitrę hospodarską”, „Trubadurów”, „Osta-

tni Rzym anin”.

Co się tyczy artykułów społecznych, to o nich sam utrzymywał, że napisał ich więcej niż 2, 500.

Był to jeden z najpłodniejszych pisarzy w czasach ostatnich, pełen werwy i temperamentu. Władał stylem lockim i barwnym, a co więcej umiał w każdej sprawie wysunąć kwestję główną na plan pierwszy.

Postacie jego w utworach powieściowych były bardzo trafne, obserwowane i zakończone nakreślona i dla tego powieści jego, choć w części tendencyjne, zawsze należą do rzeczy artystycznie stworzonych.

Trudno długoletni dorobek literacki dotychczasowego szermierza pióra skreślić w jednym artykule, możemy tu tylko wskazać, że z Joske-Chońskim schodzi do gronu wielki działacz ze starszego pokolenia pisarzy, którego jedynym celem była praca dla dobra Ojczyzny.

Działalność Chońskiego wybitnie dzielić na twórczą, polemiczną, społeczną i naukową.

Do grupy tych ostatnich należą studia nad literaturą niemiecką, którą znał dobrze i studiował nad literaturą polską, zwłaszcza historyczną. Owocem tych studiów jest praca p. t. „Historyczna powieść polska”.

Ale prócz polskiej i niemieckiej literatury, znał on dokładnie beletrystykę francuską, zwłaszcza lat ostatnich, o tej literaturze pozostawił pracę p. t. „Zródło i początek naturalizmu w beletrystyce francuskiej”.

Oktawiusz Fomat i Emil Zola znalazł w piórze Chońskiego dosadną ocenę. Choński: pisarza, zamierzony maszyną że Łódź dawniejsza znała go równie z korespondencji pisanych do „Dziennika Łódzkiego” i z artykułów zamieszczonych w „Rozwoju” które przerwał pisywać, zostawszy redaktorem najpierw „Biblioteki dzieł wyborowych”, a następnie „Wędrowca”.

Był dwa razy żonaty.

Pierwszy raz ze śliczną, hrabianką Mikorską, a powtórnie z hrabianką Grabowską. Z tej ostatniej pozostawił syna.

Na mogile zmarłego kolegi z prawdziwą żalem syplimy garść wolnej ziemi polskiej, którą to wolność całe życie walczył. Spocój mu wieczny.

W. Cs.

Bolszewicy i Niemcy chcieli zgubić Polskę.

Paryż, 12 kwietnia. Specjalny korespondent „Petit Parisien” p. Robert Vaucher, nadesłał temu piśmie korespondencje ze streszczeniem rozmowy, jaką miał z szefem misji francuskiej w Polsce generałem Henrysem o froncie polsko-bolszewickim.

General Henrys między innymi powiedział „Interesujące jest stwierdzenie faktu, że wyślek bolszewicki został wykombinowany na 19 i 20 marca, dokładnie na ten sam dzień, kiedy wybuchła imperjalistyczna rewolucja w Berlinie. Co do tego panuje zupełna pewność

i są na to niezbitne dowody faktyczne. — W samej chwili również starano się wywołać rewolucję w Rosji zachodniej. Plan się ułamał. Otoczenie Polski, ułożone pomiędzy oficerami niemieckimi, czerwoną armią bolszewicką, i oficerami generała Lutwitsza, który miał zatać kowal Polskę z zachodu, podczas gdy bolszewicy prowadzili atak na wschodzie, nie udało się zupełnie Sojusz skrajnych żywiołów z prawej i z lewej strony, zawarty w celu zderzenia młodego państwa polskiego, wart jest tego, ażeby go zapamiętano.

Ataki bolszewickie osłabły.

Warszawa 16 4, (PAT) Komunikat sztabu gen. z dnia 16 4.

Na Polesiu nieprzyjaciel ponawiał swe ataki w rejonie Stracawic, ostrzeliwując resztę odcinka intensywnym ogniem artyleryjskim. Ataki były naogół słabsze od dotychczasowych i

zostały odparte bez trudności.

Podwożenie nowych wojsk bolszewickich przed nasz front trwa. Pozatem sytuacja bez zmian.

Kuliński pułkownik sztabu.

Barczo ciekawe rewelacje o Kappie.

GDANSK. 16 4 (PAT) „Dziennik gdański” donosi, pisma niemieckie a ostatnie Vorwärts stwierdzają wyrażenie że w Gdańsku znajduje się nie tylko sam Kapp ale i także znaczna liczba jego zwolenników. Dziennik pisze w tej sprawie dalej. Zwracamy na to uwagę kompelentnych władz, obawiając się bowiem bardzo, że

Kapp i jego zwolennicy będą najsilniejszą podporą agitacji irredentystycznej w Gdańsku. Kappowcy utrzymują ścisły związek z Prusami wschodnimi a ich obecność w Gdańsku zagraża bezustannie bezpieczeństwu wolnego miasta.

Chiny rewolucji nad Niemcami.

NAUEN. 16 4. (PAT) Berlińska „Freiheit” organ niezawisłych socjalistów, zwraca uwagę na zakusy reakcjonistów na Górnym Śląsku, gdzie czynione są przygotowania do rewolucji wojskowej.

Oddziały Reichswehru stacjonowane na Górnym Śląsku grożą strajkiem o ile usunęci zostaną oficerowie będący zwolennikami Kappa. Prasa nacjonalistyczna natomiast donosi, iż wszelkie wieści o rzekomych zamiarach rewolucyjnych są wymyślenia.

LJON. 16 4. (PAT) Dzienniki francuskie donoszą, że wojska niemieckie nie okazują wcale chęci opuszczenia Zagłębia Ruhr. Według najnowszych wieści nowe oddziały w liczbie 8000 osób wkroczyły do Zagłębia. Wojsko znajdujące się obecnie w Zagłębiu wysłać miało delegatów do Berlina z żądaniem by nieprześlano żadnych kroków przeciw oficerom, którzy dopuszczali się nadużyć.

Panuje ogólne przekonanie jak pisze „Petit Parisien”, że wojsko nie chce opuścić Zagłębia przemysłowego i że rządowi brak jest siły i odwagi by wydać rozkaz wycofania się, a tem mniej by przeprowadzić wykonanie tego rozkazu.

LJON. 15 4. (PAT) Biuro Reutersa donosi do Londynu z Berlina, że „Vorwärts” ogłosił dzisiaj apel do wszystkich partii politycznych, aby założyły listy, w których rejestrować się będzie wszystkich robotników i pracowników biurowych, gotowych wystąpić z bronią w ręku przeciwko wszelkim zakusom wewnętrznym wrogów republiki.

„Vorwärts” podaje też alarmujące wieści z Pomorza pruskiego. W Gryfi studenci, w porozumieniu z członkami wojsk bałtyckich, których znaczna liczba znajduje się w miejscowości Kreanow, buntując załogi. Agrariusze pomorscy popierają ten ruch wszelkimi siłami. Nawet w Berlinie, w ogrodzie zoologicznym, urządzone biuro werbunkowe, które jawnie werbuje ochotników oficerów i żołnierzy.

WANDALIZM NIEMIECKI

OLSZTYN. 16. 4 (PAT) Niemcy tujejsi popełnili na cmentarzu olsztyńskim świętokraństwo. W nocy wtargnęła na cmentarz cała banda i zburzyła grób Lejka pierwszej ofiary polskości na Mazurach. Wszystkie wieńce i wstęgi znalezione przed murami zmentarza porozrywane i podarte.

Na ziemiach węgierskich.

ROZRUCIŁY NA WĘGRZECH.

BUDAPESZT. 15 4. (PAT) Według doniesień dzienników przyszło w Magi-Warad do wielkich rozruchów. Załoga tamtejsza została zastąpiona przez oddziały rumuńskie. O godz. 5 po południu zakazane jest użycie się na ulicach.

Władze wojskowe wydały odezwę, że w razie demonstracji przeciwko rumunom miasto będzie bombardowane.

ROZWIAZANIE RADY.

BUDAPESZT. 15 4. (PAT) Z Koloszwary donoszą, że gen. Avarescu dekretem królewskim rozwiązał transylwańską radę rządzącą. Partia narodowa wydała proklamację protestującą przeciwko zarządzeniu i rwała kongres partyjny do Koloszwary.

WALKA O AUTONOMIĘ SŁOWAKÓW.

BUDAPESZT. 15 4. (PAT) Cała prasa słowacka

podkreśla doniosłość przemówienia wygłoszonego w Poznaniu przez lidera słowackiego Juryga. Juryga żywo akklamowany domagał się energicznie autonomii dla słowaków, którzy nie powinni być przez Czechów traktowani jak dzieci.

Wzywał on Madziarów i Niemców do popierania Słowaków w tej walce o autonomię.

NOWY ZAMACH NA REPUBLIKĘ NIEMIECKĄ (???)

PRYSZŁA KOLEJ I NA NICH.

Na jednym z ostatnich przedstawień opery narodowej w Budapeszcie przyszło do gwałtownej demonstracji antysemitycznej, skierowanej przeciwko śpiewakowi Bossa Czoukowi. „Towarzystwa budzących się Węgier” przy otwartej scenie zaczęli wołać: Precz z żydowskim śpiewakiem! Precz ze żydami i wywołali takie zamieszanie, że musiano przedstawić

Sensacyjne odkrycie w bóżnicy.

KRAKÓW. 16 4. (PAT) Jak podają dzienniki Państwowy Urząd Walki z Lichwą przeprowadzał przez cały dzień wczorajszego poszukiwania ukrytych kowarów na Kasimierz. Rewizja wydała obfite wyniki. Między innymi znaleziono w tajnym magazynie obok hotelu „City” składowe magazyny z południowymi owocami jak: całe paki fig, chleba świętojańskiego, kilkanaście maszyn cygaretek i t. p.

Wartość skonfiskowanego towaru oceniano na 8 milionów koron. Ponadto w ręce władz wpadła wy-

prawiona skóra wartości przeszło 600.000 marek. Podczas rewizji u niejakiego Bernarda przyszło do starcia, gdyż do bóżnicy wtargnęła publiczność i rzuciła się na wywiadowców urzędowych Walki z Lichwą i na policję.

W sprawie fałszywych certyfikatów przewożonych notują dzienniki, że sprawa ta przybrała wielkie rozmiary. Okazało się, że wartość przekracza 30 milionów marek.

Sprawy plebiscytowe.

ZEBRAWIE PLEBISCYTOWE.

Wczoraj pod przewodnictwem p. Tadeusza Radzkiego odbyło się zebranie w kwestii plebiscytów Górnego Śląska, Mazurki, Cieszyński i Wawrzeński. Uchwalono wybrać osobny Komitet Redakcji „Rozwoju” mający do sprawy plebiscytowej służyć

na te plebiscyty w Redakcji „Rozwoju” 12 933 m.10 fenigów i 19 rub. Oraz w imieniu redakcji „Rozwoju” wysłać marek, razem 13.933 marek, zaznaczając, że dawniejsze składki na ten cel do czasu zawiazania się ludzkiego Komitetu były przesyłane przez „Bank Warszawski” do Warszawy.

ORIENTACJA.

BYTOM. 16. 4 (PAT) Komisja rządząca zezwoliła na razie na dalsze urzędowanie rad gminnych w wyborach listopadowych. Uchwały Rady Najwyższej koalicyjnej unieważniająco te wybory zostały nadal w mocy. Komisja rządząca w stosownej chwili unieważnienie to urzeczywistni, zarządzając nowe wybory.

PARODJA PLEBISCYTU.

OLSZTYN. 16. 4 (PAT) Wczoraj dnia 15 h.m. konsul polski w Cieszynie otrzymał od międzywojewódzkiej komisji plebiscytowej oficjalne zawiadomienie, że według regulaminu głosowania kartki plebiscytowe mają być gotowe do 22 h.m. JEST TO PARODJA PLEBISCYTU., albowiem żadna z instytucji polskich nie może w przeciągu 6 dni przedstawić komisji tych kartek, kiedy do tego czasu żaden wiec polski nie mógł się odbyć albo z powodu pogromów niemieckich, lub też z powodu zakazu, wychodzącego od komisji.

Z WARSZAWY.

Pogłoski o przesileniu gabinetowym.

(od własnego korespondenta)

Warszawa 16 4. W Sferach politycznych mówią o możliwości nowego przesilenia gabinetowego.

Mieliby ustąpić ministrowie, Peplowski i Hebdzyński (sprawiedliwości).

POŻYCZKI.

WARSZAWA. 16 4. (PAT) Min. skarbu komunikuje. Polska Krajowa Kasa Pożyczkowa nie będzie pobierała żadnych opłat ani prowizji przy pobieraniu wszelkich sum na pożyczki państwowe.

POWROT DMOWSKIEGO.

WARSZAWA. 16. 4 Gazeta warszawska donosi, że zdrowie Romana Dmowskiego, bawiącego w Algierze poprawiło się znacznie. Opracowuje on obecnie nową książkę z zakresu polskiej myśli politycznej. Dmowski wraca do kraju pod koniec czerwca.

Piekarze warszawcy wystawili nowe żądania płacy. Dotychczasowe ich zarobki wynosiły 108 marek dziennie za 6 godzinny dzień pracy. Piekarze domagają się 50 proc. podwyżki, zmniejszenia pracy godzin o 3 godziny tygodniowo, umiastowanie piekarni.

Wrazie wydalenia pracownika dłużej niż 9 miesięcy zatrudnionego, wypłatę za półrocze, jeżeli zaś dłużej za 12 miesięcy. Szkoda, że nie ma mowy jeszcze o samochodzie i lokajach do asydy.

Wrazie nieprzychylnych warunków piekarze grożą strajkiem.

Mówią, że dla poparcia tej socjalistycznej strajku goiny strajk.

Wykryto tutaj wielkie składowe przedmiotów żelaznych i mosiężnych, kradzionych z warsztatów kolejowych. Wartość jednego z tych składów przenosi wartość 20.000,00 marek.

WYPŁATY MAJĄ BYĆ W MAREKACH.

WARSZAWA. 14. 4 (PAT) Komisja skarbowo budżetowa pod przewodnictwem p. dr. Głabinskiego w obecności ministra skarbu Grabskiego przyjęła na podstawie referatu p. Małupy projekt ustawy o zakazie wykonywania wypłat w rublach i przemianie rubli na marki. Komisja przyjęła na wypłat jednolity stosunek za 100 rub. 316 marek i przeprowadziła odpowiednie zmiany w projekcie.

BERLINKI W UŻYCIU.

WARSZAWA. 16. (PAT) W porcie gdańskim znajduje się obecnie około 40.000 ton maki przeznaczonej na aproprację Polskiej Przewiezienie tak znacznych ilości kolejami jest trudnione, wobec braku tabaku. Zachodzi potrzeba wyzyskania w Wisły. W obecnej chwili przeszło 100 wagonów zawierających z górą 1000 wagonów (10.000 ton) płynie do Warszawy z Gdąbki. Przybycie pierwszych transportów spodziewane jest w dniach najbliższych.

ODEON

DZIS PREMJERA!

DZIS PREMJERA!

Serja

Dramat życiowy w 5 aktach według słynnej powieści

JOLANTY MARES

p. tr.

LILI PANNA

w roli głównej

MIA PANKAU

Bogata wystawa.

Piękne toalety.

Obraz ten cieszył się w Warszawie niebywałym dotychczas powodzeniem.

Passpartout ważne tylko na 1-sze przedstawienie.

Początek pierwszego przedstawienia o 4.30

„ ostatniego

„ 9.15

CASINO

Niedostępnie ostatni 3 dni **WIELKA SENSACJA!** Na ogólne żądanie, wobec olbrzymiego powodzenia

Wielki dramat polityczny w 5 częściach, osnuty na tle głośnego swojego czasu zamachu na **WIELKIEGO KSIĘCIA** p. t.

Urzędowa żona

część 1. W symbolicznym wazonie.

2. Na granicy rosyjskiej.

3. Spisek rewolucjonistów.

Część 4. Pod cudzym nazwiskiem.

5. Zazdrośna agentka ochrony.

6. Zamach na Wielkiego Księcia.

Rzecz dzieje się za czasów grasowania okrutnego siepacza carskiego **Naczelnika Ochrony Barona FREDERICKSA.**

Początek i przedstawienia o godz. 3 po poł. ostatniego o godz. 9 m. 15.

Urządzenie fabryki lemoniady, składające się z 8 maszyn, pompy elektromotora, filtrów, 10.000 butelek i 750.000 sztuk kapsli „Simpleks“ do sprzedania, Oferty do Tow. Akc. „Reklama Polska“, Warszawa Jasna 10 pod „90 tysięcy“
1205

Kupiec kawaler w sile wieku zamożny prowadzący interes techniczny poszukuje spulniczki panny lub wpowy bezdzietnej sympatycznej, inteligentnej z dobrego domu.

Oferty pod „R. S.“

1211

Potrzebna

Uczciwa dziewczyna mówiąca także po niemiecku do usług domowych może się zgłosić do p. Arny Zap., ul. Juliusza 18. zgłaszać się w godz. rannych. 1185-2.

Gabinet prawie nowy do

sprzedania

Nawrot 7 m. 14. 1143-2

Motocykl

sprzedam, M. Jarski, Pańska 78 m. 1. zastać od 9-12 i od 6-9! 1201

Dr. med.

Stefan Kleniewski ordynuje w chorobach płuc, krtani, gardła, nosa i uszu od 5-7 ulica Nawrot 17 róg Sienkiewicza.

Place

do sprzedania są w Probo-szczowicach przy nowobudującej linii tramwajowej. Wiedomość na folwarku 1148

Państwowy Urząd Węglowy

podaje do wiadomości właścicieli kopalń, że w celu poparcia ich wysiłków w sprawie podniesienia wydobywania węgla, od 1-go kwietnia będą wypłacane specjalne premja za przewyższenie wysyłek wg zleceń Państwowego Urzędu Węglowego ponad określoną normę.

Na kwartał bieżący kwiecień-czerwiec, za normę przyjmuje się połowę wysyłek, wykonanych przez odnośne kopalnie w ciągu II-go półrocza 1919 r. Za nadwyżkę ponad normę przedsiębiorstwa kopalniane otrzymają prócz zwykłej ceny dodatkowo po 50 mk. od tonny węgla kamiennego i po 30 mk. od tonny węgla brunatnego, tytułem premji.

Nowopowstające kopalnie otrzymają premjum za całkowitą wysyłkę.

Jednocześnie, aby dopomóc kopalniom do zwiększenia swych środków produkcji, Ministerstwo Przemysłu i Handlu będzie wydawało przedsiębiorstwom bezprocentowe pożyczki i zapomogi na nowe inwestycje i urządzenia gospodarcze, mające na celu podniesienie wydajności kopalń w najbliższej przyszłości.

Zgłoszenia kopalń o takie pożyczki lub zapomogi wraz z planami i kosztorysami robót lub inwestycji, oraz szczegółową kalkulację przewidywanego ich wpływu na zwiększenie wydobywania węgla, powinny wpływać do miejscowych Urzędów Górniczych, które wraz ze swoją opinią przesyła je do uznania Pana Ministra Przemysłu i Handlu.

1204-1

Warszawa, dnia 13 kwietnia 1920 r.

Poszukujemy chłopca

władającego językiem polskim i niemieckim.

Zgłaszać się można od godz. 9-ej do 9½-ej w biurze firmy Józef A. Majer i S-ka, Piotrkowska 90. 1186-

Buchalter

(kierownik biura) polak, katolik potrzebny. Oferty sub. „Instytucje“ składać w administracji „Rozwoju“

1208-2.

Przyjezdny inteligentny młodzieniec

na wyższym stanowisku rządowym z braku znajomości-pragnie zapoznać inteligentną z posagiem pannę w celu matrymonialnym. Rzecz fraktuje poważnie.

Oferty do Bura Ogłoszeń „Promień“ Piotrkowska 81, sub A. Z. 559.

1208-1

OSTATNIE

3

Lubiana przez wszystkich

WIERA CHOŁODNAJA

i jej nieporównani partnerzy

Maksimow i Runicz

w 6-ciu aktowym nastrojonym dramacie

Na ołtarzu Piękna.

Park Wenecja

Szosa Pabjanicka 5 min. drogi od Górnego R.

W niedzielę

dnia 18 kwietnia 1920.

otwarcie sezonu

Pierwsza wielka wiosenna Zabawa

Teatr lętni, piosnki tyrolskie, op. głodny donżuan far. kuplety satyry. Duet p. Wałewski i p. Rawicz, monologi p. Gałecy, sztuki magiczne i inne.

2 Orkiestry pierwszorzędne.
zabawa dziecienna z podarkami
poczta konfetti ect.

Bufet restauracja na miejscu.
Wejście dla dorosłych 2 marki
dzieci, uczniowie i wojskowi 1 m.

Początek zabawy o 2-jej pp.

1207-1

Stowarzyszenie Wzajemnej Pomocy
Pracujących w przemyśle i handlu miasta Łodzi
(Stowarzyszenie Handlowców Polskich)

Ogólne Doroczne Zebranie

Rzeczywistych Członków Stow. Handlowców Polskich

odbydzie się w czwartek, dnia 29 b. m. o godz. 6 i pół

wiecz. w lokalu Stowarzyszenia Piotrkowska Nr. 108.

PORZĄDEK OBRAD:

1-2611

1. Zagajenie i wybór prezydium
2. Odczytanie protokołu z poprzedniego dorocznego ogólnego zebrania
3. " sprawozdania z działalności za rok 1919
4. " rachunkowego
5. " protokołu Komisji Rewizyjnej
6. Sprawa podwyższenia składek członkowskich
7. Zatwierdzenie Budżetu na rok 1920
8. Wybory 4 członków zarządu na przeciąg 3-ech lat młodsze wylosowanych, oraz 6 zastępców i 5 członków Komisji Rewizyjnej
9. Sprawa połączenia się Stowarzyszenia Handlowców Polskich ze Stowarzyszeniem Wzajemnej Pomocy Pracowników Handlowych Chrześcijan w Łodzi
10. Wnioski Zarządu i członków.

Uwaga: Wnioski winny być złożone najpóźniej na 3 dni przed Ogólnym Zebraniem, zebranie będzie prawomocne bez względu na ilość członków, w pierwszym terminie.

Poszukuję od 1 Liaca lub Maja

SKLEPU

1-2-3 pokoi z kuchnią, ewentualnie nabędę sklep kolonialny z urządzeniem w możliwie ruchliwej dzielnicy. Jak również poszukuję oficyny 1-no piętowej 12-14 okien. 1213

Łask, oferty w „Rozwoju” pod „J. L.”

JAJA

Sprzedaż hurtowa

od 9 do 12

Warszawskie Złomianki T-wo Mleczarskie

Aleja Kościuszki 29. 212-2

Obrączki ślubne, pierścionki, kolczyki, gwarancja za złoto, zegary, zegarki, dewizki, najtaniej sprzedaje

JAN PLACEK

Brzezińska 10.

Kupuje brylanty, złoto, srebrne wyroby i platerę. Przyjmuje wszelkie reperacje w zakres zegarmistrzostwa wchodzące.

1064-4

Wolne Państwo Gdańskie

Na przedmieściu Gdańska jest do sprzedania posesja fabryczna wraz z budynkami fabrycznymi, kotłem parowym, maszynami, urządzeniem farbiarni i pralni, materiałem obrotowym pańskim pomieszczeniem domem urzędniczym stajnią, wielkim podwórzem i ogrodem. Zgłoszenia do Filij Tow. Akc. „Reklama Polska” Gdańsk, Pfefferstadt 1. pod Nr. 5503. 1169-1

POTRZEBNI

CHŁOPCY

do ślusarni.
Zgłaszać się ul. Łuży 48

Dr. Feliks Skusiewicz

ul. Andrzeja Nr. 11.

ChOROBY SKÓRNE I WENERYCHNE
Godziny przyjęć: od 9-11 i od 5-7, i p.p. Panie 5-8 popoł.

Do sprzedania

cukiernia z piekarnią w centrum miasta. Zgłoszenia sub „C. K.” w administracji tegoż pisma. 1167-1

Plany

policyjne, koncesyjne oraz różne szkice w zakresie budowlanym wykonywa.

Wiktor Gosler

ul. Piotrkowska 17 miesz. 63. 1156-6

CHOMATA suchowane przegów, solidnej roboty przedwojennej — sprzedaje Juliusz Bobrowski, Warszawa, Al. Jerozolimskie 33, gmach hotelu „Polska”. 1173-8

Potrzebny zarządcy zupełnie samodzielną

Garbarz

specjalista na giemzę i chrom
oferty pod „A. B.” do „Rozwoju”. 1118-3.

SZKOŁA KROJU I SZYCIA

Dyplomowanej Uczennicy Państwowej Akademii Kroju i Szycia Apolonii Kopyłowskiej Łódź, Piotrkowska 154.
Nauka kroju, szycia, prasowania i modelowania za opłatą od mk. 30 mies. uczennice otrzymuje świadectwo. Zapisy od 10-1. Sprzedaż tkanin papierowych

Taniej niż wszędzie

Wozne dla pań

Specjalnie dla spółek rolniczych i kooperatyw.
Są do nabycia w resztkach i za sztuki:
Batystry, Błamina, Muslin, Biały towar, Pióciénka, Wełna
Mədəpalem, Surowka, Gajki, Szawioty, Koroty, Bostony

NA DAMSKIE I MĘSKIE

Ubrania, Suknie, Bluzki, Bielizna, pościel, i dziecięce ubiory.

1102-2 **M. BRYL** Piotrkowska 56
w podwórzu parter.

Wybór różnych deseni i kolor.

Propono ogłoszenia:

Kupno i sprzedaż:

Mebie różne z kuku pokoi, biurko wyprzedam tanio. Piotrkowska 281 m front. 3891-2

Ważne dla wszystkich, a w szczególności dla kooperatyw, spółek rolniczych i sklepów spożywczych! Taniej niż wszędzie, bo w mieszkaniu prywatnym! Resztki i od szuki na męskie ubrania fabryki Leonarda i innych. Szewiory, kory, welna na kostiumy, spodniczki i bluzki, stamnia biała i kolorowa, bawł. Białe towary, płócienna na wyspy, pościel surówka, cążki, granatowe płótno oraz inne. Kilińskiego 40 m. 10 II piętro, front z prawa. n w p 3455-5

Mebie stolarowe, sypialnogo, szafy otomane, stół biurowy, bibliotekę, stół karciany, etażerki, słupki tanio wyprzedam. Piotrkowska 223-5 I p. front.

Apparat kinematograficzny firmy „Ernemann“ do sprzedania w dobrym stanie. Obejrzeć można, Zakątna 17, Kowalski. 3932-2

Apparat kinematograficzny „Kock“ zastosoany na elektryczność i ręcznie do sprzedania. Wiadomość, Długa 125 5, stróż wskaze. 4027-3

Billard kręglowy do sprzedania. Wiadomość Lipowa 14-9. Cena przystępna. 3834-1

Dochodowe 5-y domy w śródmieściu do sprzedania za dogodnych warunkach. Wiadomość, Warszawska 15. Jan Spiewak. 3806-2

Do sprzedania stopy dębowe z płotu, i deski. Kilińskiego 195 i Szarzyńska. 3939-1

Dom dochodowy 5 piętrowy w śródmieściu do sprzedania. Wiadomość Długa 72 m. 19 4008-2

Do sprzedania motor na benzol o silę 8 HP, firmy „Ducua“ i motocykl firmy „Bnezu“ na nowych gumach. Pańska 78, Cymerman. 3973-2

Domek niewielki kupię. Oferty do administracji Rozwoju pod „Domek“ z ceną i wskazaniem miejsca. 5

Do sprzedania urządzenie sklepowe. Wiadomość, Piotrkowska 235 sklep spożywczy. 3892-1

Harmoniję hermetyczną sprzozoną. Długa 172 m. 6. 3905-1

Kupuję używane meble, garnitur, cerowe, bieliznę, dywany oraz futra, piące najlepsze ceny. Benedykta 19, Wajnarajch, front sklep. p n w 3553-1

Masa ogniowiska do sprzedania; także pokój kawalerski do wynajęcia. Szkolna 55 m. 19 3975-5

Kupię sztance balansowe; wiadomość, Dzielna 20, w stugarni. 3900-3

Kupię walce do młyna od 400 do 700 milimetr. Oferty proszę składać, ul. Południowa 17 brułnia. 3987-3

Kupno i sprzedaż domów w śródmieściu i okolicy, 3 i pół morgi ziemi z wodą do sprzedania w Łodzi i także 1 morga ziemi z domem murywanym i oficyną. Wiadomość, Al. 1-go Maja (Pasaż Szulca), Wozniak, od 7-9-tej. 4005-1

Kupię gospodarke 15-30 morg. Zgłoszenia z wyjaśnieniami do redakcji Rozwoju „Aiba“. 4003-2

Concertowe pianino Beckera do sprzedania. Główna 41 m. co 2 dz. 4028-3

Prókiły rasowe kupię. Wiadomość Stenkiwiczka 18. Władysław Nielubowicz. 4010-5

Kupię wózek sportowy dziecięcy, używany w dobrym stanie. Piotrkowska 76 m. 5 III piętro front. 4931-2

Meble do sprzedania z powodu wyjazdu zaraz. Przejazd 55 40 6 1

Maszynę Slogera sprzedam. Aleja-Kościuszk. 26-7. 4041-1

Maszenie buraków ekandorskich na puły i częściowo do sprzedania; 10 f. cena pud. Konstanyńska 11. 40 pudów. 2

Okazyjnie tanio kilkanaście ha-lek jedwabnych do sprzedania. Piotrkowska 132-8 4225-3

Plac 17,000 lokci kwadratowych za Helenowem, blisko Średniej, jest do sprzedania. Wiadomość, Kilińskiego 102, m. 4. 3893-2

Plaszowe portjery do trzech okien, oraz wszelkie przyrządy do łowienia ryb sprzedam. Wólczańska 117 m. 5. 4029-1

Power damski i męski do sprzedania. Piotrkowska 173, fryzjer Krzemieński. 3939-6

Puda-Fabjanicki Gospodarkę wydzierżawia zaraz. Dom murywany, obora, ogródek. Dwa domki drewniane. Wiadomość, Piotrkowska 83, m. 33, Eifer. 3990-1

Sprzedam domow, 1-go Maja 16 Wozniak. n 4001-1

Sprzedajemy maszyny i narzędzia do obróbki metali, kupimy motor benzynowy 10-12 HP w dobrym stanie. Oferty HETELA - Filja w Łodzi, Krótką 6. s w 3934-2

Sklep kolonijalny-spożywczy z pokojem, kuchnią i piwnicą, dobrze prosperujący z powodu wyjazdu zaraz do sprzedania. Wiadomość, ul. Andrzeja 43. 3922-1

Sprzedam marynarkę nową, szcbolewy czarne skórzane. Kilińskiego 88, mieszcz. 30. 3930-1

Sprzedam majątek 78 morgów ziemi, młyn, laki tortowe, zagajnik brzozywy lub zamienię na kamienie. Dowiedzieć się można, Fijałkowska 6, Borkowski. 3982-2

Sklep spożywczy z powodu wyjazdu do sprzedania zaraz. ulica Grabowa 17. 3977-2

Sklep spożywczy sprzedam. Sosnowa 5. 3964-2

Sprzedam sklep z powodu zmiany interesu. Główna 17. R. A 3957-5

Skrzypca sprzedam Koncertowe firmy Antonius Wiljon Paris, wyrób ręczny. Niełubowicza 2 m. 57 Widzew Urzadnia. 3948-1

Urządzenie galanteryjne, szafy na szkłem. Benedykta 46, pralnia. 4029-1

Urządzenie sklepowe sprzedam. Radwańska 48. 3957-2

WATA (hydrophile) z czystej bawełny, najlepszego gatunku w większej ilości do sprzedania. Oferty „Wata“ do „Reklamny Polskiej“, Warszawa, Jasna 10. 1205-1

Wózek hotelowy na kulkach kupię dla chorego. Oferty pod „Kwiatkowiec“ 3890-1

Z powodu zmiany interesu jest do sprzedania kompletne urządzenie restauracji od zaraz. Ul. Fabryczna 2, m. 53, Mruk. 3925-1

500 centnarów kamieni do brukowania sprzedam. Zgierska 148, I piętro, dentysta. c p n 3802-1

Różne.

Akuszerka B. Pipikowa, Piotrkowska 132 m. 14. Dla pań lokal. 3419-1

Akuszerka Marja Kubicka przyjmuję. Piotrkowska 199 3708-9

Chłopiec potrzebny do terminu. Orła 23, Stolarnia. 3705-1

Chłopak starszy potrzebny. Piotrkowska 45, cukiernia 4654-1

Dorożca dzienny potrzebny zaraz. Średnia 20, gospodarz. 3955-1

Gospodyni potrzebna na wieś, znająca się na gospodarstwie więcej kim. Przejazd 6 stróż wskaze. 3930-1

Kobieta do kuchni potrzebna. Piotrkowska 45, Cukiernia. 4055-1

Kawiarzka i dziewczyna starsza potrzebna. Piotrkowska 45, cukiernia. 4055-1

Lokaj (starszy) ze świadectwami otrzyma dobrą posadę. Kantor służby, Piotrkowska 109 3979-2

Lokal złożony z 2 pokoi siołecznych z kuchnią, elektrycznym oświetleniem, w centrum miasta do odstąpienia. Oferty z ceną pod „Odnajmę“ w Rozwoju. co 2 dz 3945-5

Dzisiaj PRZEDSTAWIENIE dla dzieci i młodzieży.

Początek o g. 3.15 p.p. Ceny miejsc od Mk.1.90.

Majątek Olsza wynajmę rodzicom chrześcijańskim; 2 wile, położone w pięknym ogrodzie, 4 mieszkania po 5 pokojów z kuchnią. Od stacji Rogów-wiorata. Produkty na miejscu. W ogrodzie stawy i 150ka. Wiadomość, Piotrkowska 109, m. 7 od 3-5. 4031-1

Nowa nadładowania wydaty sute obłady od 12 do 15 marek. ul. Fabryczna 2. 3921-1

Nauczycielka muzyki, niedawno powróciła z Rosji, przyjmuję uczennice. Ceny niskie. Przejazd 77. 3993-2

Potrzebna zdolna paniątka. Zgłosić się Ciemna 69-5 idąc Lutomińska.

potrzebna służąca do wszystkiego z dobrami świadectwami. Suwalska 11. 3981-2

potrzebna drobniadżarka na sztywną bieliznę do pralni chemicznej. Średnia 26, N. Sobocińska. 3949-2

potrzebna zaraz do pralni zdolna na koszularka i praczka. Południowa 30. 3953-2

potrzebna praczka do pralni. Zielona 23. 3914-1

potrzebny wykwalifikowany pomocnik sekretarza gminy, kawaler; wynagrodzenie do dziewięćset marek miesięcznie. Oferty nadsyłać pod adresem: Urząd gminy Bratoszewicze, poczta Główno. 3846-5

potrzebne zdolne panny do szycia. Nawrot 25 m. 13. 3950-5

potrzebnauczennice do kapełuszki i sztucznych kwiatów. E. Fiedler Nawrot 1-a. 3950-5

poszukuję śliwiera-polerownika. Zakład rowerów, W. Sierpiński, Kilińskiego 86. 3965-2

poszukuję się jeden lub dwa pokoje umeblowane z kuchnią. Oferty w administracji Rozwoju „A. W.“ 3930-1

przybyłak się ples biały z czarną łata, ogon krótki. Oferty do odebrania, Cegielińska 13, Górkiewicz. 3891-1

potrzeba dwóch kowali do warsztatu. Oferty w Rozwoju pod „Kowal“ 3895-1

Prasowaczka potrzebna. Dzielna 22. 3916-1

poszukuje mieszkania umeblowanego ze światłem i codziennym utrzymaniem przy rodzinie chrześcijańskiej, w pobliżu redakcji „Rozwoju“. Oferty w adm. Rozwoju pod „Konieczność“.

poszukiwany chłopiec na pracę do warsztaku mechanicznego. Zgłaszać się z rodzicami, Piotrkowska 144, G. R. Szulca, skład maszyn do pisania 3992-1

poszukuję współpracę, inteligentną, energiczną, z 2000-1000 mk. do prowadzenia czynnej już młeczarni. Kilińskiego 15 m. 4057-1

potrzebny człowiek do sprzątania i na posyłki. Piotrkowska 144, skład maszyn do pisania. G. R. Szulca 3991-2

potrzebna zaraz paniątka do szycia. Zgłaszać się; Ciemna 59, m. 5. 4012-3

potrzebni robotnicy i chłopcy. Fabryka maszyn, Wólczańska 1 9 4014-2

potrzebna służąca na przychodnię. Główna 51, m. 4. 4024-1

portiel zostawiony przez p. Galińskiego jest do odebrania. Stenkiwiczka 46, sklep. 4.21-1

potrzebna dziewczyna lat 15-16 na przedpołudniowe godziny do posług domowych. Zielona 16, m. 4. 4039-1

paniątka do wszystkiego potrzebna z dobrami świadectwami. Piotrkowska 76 m. 5 III piętro, front. 4030-2

ponik-agronom energiczny w 15-16 roku z długoletnią praktyką, gruntownie obznajmiony z leśnictwem, pragnie zmienić posadę. Powołanie oferty do Rozwoju dla „Rolnika“.

potrzebna do wszystkiego potrzebna z dobrami świadectwami. Piotrkowska 76, m. 5, III piętro, front. 4032-2

zarząd Łódzkiego Rzemieślniczego Towarzystwa Pożyczkowo-Oszczędnościowego ul. Stenkiwiczka 40, podaje do wiadomości, że wydaje pożyczki, jak również przyjmuje wkłady oszczędnościowe na spłacanie. n 3910-8

20,000 marek na hipotekę po Towarzystwie, poszukuje majątek ziemski. Oferty w Rozwoju pod literą „B“ co 3 dn. 4009-3

10 tysięcy marek poszukuję na 1-szy numer hipoteki natychmiast. Oferty w Rozwoju „R. K.“ 2033-1

Zagubione dokumenty

Antoni Ruciński zagubił legitymację żywnościową na 2 osoby. Młynarska 59. 4007-1

Buchheit Ferdynand zagubił paszport niemiecki wydany w Łodzi Lipowa 61. 3906-1

Choryszczówna Regina zagubiła paszport niem. wyd. w Łodzi Piotrkowska 27. 4005-3

Chrzczanowska Władysława zagubiła paszport niem. wyd. w Łodzi Średnia 130. 3960-2

Cyryl Cytryn zagubił paszport wyd. w Łodzi Zielona 7. 3907-1

Chochorski Stefan zagubił legitymację chlebową na 3 osoby. 3896-1

Frankowska Edyta zagubiła matrykulę wydaną w gimnazjum p. p. Z. Pętkowskiej i Macińskiego. 4023-1

Przyłman Wolf zagubił matrykulę szkolną Benedykta 43. 4000-1

Franczek Franciszka zagubiła paszport niemiecki wyd. w Łodzi Przędzalniana 13. 3944-2

Gajdowicz Władysława zagubiła paszport niemiecki wydany w Łodzi, Szosa-Karolewska (osada leśna). 3972-2

Gabara Bronisława zagubiła paszport austriacko-okupacyjny, wyd. w Piotrkowie. Piotrków, Kaliska 12. 3904-1

Gajdys Marja zagubiła paszport wydany w Moskwie z konsultatu polskiego, Karolewska 34. 4017-3

Jack Hasenberg zagubił legitymację chlebową na 1 osobę. 4015-1

Nowalski Franciszek zagubił paszport niemiecki wydany w Łasku. 4016-3

Poniński Stanisław zagubił paszport niem. wyd. w Łodzi Nowo-Cegielińska 85. 3948-2

Wleńcowski Jerzy Menechowi, jadąc z Noworadomski do Łodzi, skradziono paszport tymczasowy, patent handlowy na detaliczną sprzedaż towarów lokciowych, wystawiony w Nowo-Cegielni. 3970-2

Wojewoda Stanisława zagubiła paszport niem. wyd. w Łodzi Sikawska 5. 3715-2

Wojewoda Petronela zagubiła dowód osobisty wyd. w Wojsławicach. Tymieniec, gm. Wojsławice. 3747-3

Ludwig Karol Juliusz zagubił legitymację zapomogową z komiteta dla bezrobotnych. 4020-1

Ludwig Karol Juliusz zagubił paszport rosyjski wydany w Łodzi, Pańska. 4019-5

Wojewoda Lucjan zagubił paszport niem. wyd. w Łodzi Zawadzka 10 Bałuty. 3985-3

Wojewoda Janina zagubiła paszport niemiecki wydany w Łodzi Podgórna 7. 3913-1

Wojewoda Jan zagubił paszport tymczasowy wydany w Łodzi Zawadzka 36 Bałuty. 4018-5

Wojewoda Agnieszka zagubiła legitymację paszportową fabryczną wydaną z fabryki kuczerka ul. Kocińska 149. 4040-1

Wojewoda Marja zagubiła paszport mem. wydany w Łodzi Spacerna 16. 3932-2

Wojewoda Adolf zagubił paszport niemiecki wydany w Łodzi Konstanyńska 119. 4014-5

Wojewoda Zbar zagubił paszport wydany przez konsula polskiego w Noworodyska Okulskiego 12. 4036-3

Zagubione weksle na 150 rb. Fraza Ciszka Ciołkowskiego podp. przez Stanisławę i Felksa Grzybczynskiego. Ludwiki 24. 4011-1

Zagubiona nadkarta od paszportu ta wydana z fabryki Hancja Kunicera na imię Jadwiga Słukowska ul. Kocińska 4. 3871-11

Zawadzka Marja zagubiła paszport wyd. w Łodzi Emilji 8. 3974-2

Zagubiony złoty zegarek damski przy Zgierskiej znalazła zechce się zgłosić Moniaszki 11 Jabłowska. 3978-2

Zagubiono książeczkę członkowską „Stowarzyszenia Drukarzy“ oraz z dokumentami i pieczętami uczciwy znalazca zechce zwrócić tylko dokumenty książeczkę, a pieniądze dla siebie Długa i Forczyński. 4022-1

Stare gazety do obwijania HURTOWO I DETALICZNE SPRZEDAJE administracja „Rozwoju“.

Gruby papier do pakowania razem lub częściowo. Wiadomość w administracji